

Pɔli ka letere fɔlɔ min ci

KORENTIKAW

ma

Kitabu faamucogo

Yesu ta ciraden Pɔli le ka nin letere sebe, k'a to Efesi. Pɔli tun ka Kibaro Diman fɔ Korenti dugu kɔnɔ a ta tagama flanan wagati ra; o le kera Korenti lanabagaw ta jenkuru* daminacogo ye (Kewalew 10.1–18). Korenti tun ye Geresi jamana ta duguba le ye; jagoko, ani lɔnniko, ani diinaw ta ko tun ka bon Korentikaw fe kosebe. Nka kojugu caman tun be o dugu kɔnɔ, i n'a fɔ jatɔya ni josɔn.

Pɔli tun ka letere werew sebe ka o ci Korentikaw ma, nka o letere ma se an ma (5.9). Pɔli bɔra Korenti minke, gbeleya dɔw sera lanabagaw ma, o tun ma minw minacogo lɔn. O ka sebe dɔ ci Pɔli ma ka o kow jafɔ a ye; Pɔli be o ko dɔw le jaabi nin kitabu kɔnɔ, ka o karan ko werew ra fana.

O gbeleya dɔw tun kera musow ta lankanabiriko ye, walama josɔnsogow ta ko, walama lanabagaw, ani lanabariw ta jenɔɔɔnya. Jurumun minw tun be lanabagaw ce ra fana, i n'a fɔ yerebonya, ani jeneya, ani furukecogo ta gbeleyaw, Pɔli be o ladi o kow bee ra fana. Lanabagaw be sebgaya minw sɔrɔ Nin Saninman* baraka ra, a be o kow jafɔ o ye (12–14), k'a laban ni kanuya ta ko ye, min ye a kunba (13). Pɔli b'a yira ko kanuya le ka kan ka ke lanabaga ta baara bee jusiginan ye.

Kitabu kɔnɔkow

Kitabu daminakumaw (1.1–9)

Korenti lanabagaw ta benbariya (1.10–4.21)

Lanabaga dɔw ta kewalejuguya (5–6)

Furuko (7)

Lanabaga ka kan ka tagama ni hakiri ye (8–10)

Ala batocogo, ani kanuya (11–14)

Yesu kunuko (15)

Kuma labanw (16)

Pɔli ni Sɔsiteni ta fori

1 ¹ Ne Pɔli, Ala ka ne wele ka kɔna ni a yere sago ye, ka ne ke Yesu Kirisita ta ciraden* ye; ne ni an balemace Sɔsiteni le be nin sebe kera k'a ci aw ma, ² aw minw ye Ala ta jenkuru mɔɔɔw ye Korenti, Ala ka aw minw saninya Yesu Kirisita ta jenɔɔɔnya ra, ka aw wele ka ke a ta mɔɔɔ saninmanw ye, ani lanabaga tɔ minw bee be an Matigi Yesu Kirisita tɔɔɔ bato, ni a ka ke yɔrɔ o yɔrɔ, o Matigi, ani anw fana Matigi. ³ An Fa Ala, ani an Matigi Yesu Kirisita ye neema aw ye, ka hera ke aw ye.

Pɔli be baraka la Ala ye

⁴ Ala ka neema min ke aw ye Yesu Kirisita ta jenɔɔɔnya sababu ra, o kosɔn ne be baraka la Ala ye tuma bee aw ta ko ra; ⁵ sabu Kirisita* ta jenɔɔɔnya kosɔn, Ala ka fen bee di aw ma ka aw wasa, ka kumacogo lɔnniya ni Ala ta kow lɔnniya di aw ma caman. ⁶ An ka Yesu Kirisita ta kuma min fɔ aw ye, o kuma baraka bonyara aw ce ra kosebe. ⁷ O kosɔn Ala be ninyɔrɔ minw di an ma ka kɔna ni a ta neema ye, aw ma dese o ninyɔrɔw si ra; o cogo ra aw be an Matigi Yesu Kirisita nalon le makɔnɔna. ⁸ Ale Ala le bɛna aw baraka bonya fɔ ka taga se a laban ma, janko Matigi Yesu Kirisita nalon na, jarakiyɔrɔ kana sɔrɔ aw ra. ⁹ Ala ye kankelentigi le ye; Den min bɔra Ala ra*, an Matigi Yesu Kirisita, a ka aw wele ka aw don o ta jenɔɔɔnya ra.

Korentikaw ta benbariya

¹⁰ Ayiwa, ne balemaw, ne be aw daari an Matigi Yesu Kirisita tɔɔɔ kosɔn, ko aw bee ye ben kelen ma. Aw kana a to faranni ye don aw ce ra; aw ye ben kelen ma ka ja, ka ke ni nɔninya kelen ye, ani miiriya kelen.

¹¹ Ne be o fɔra, sabu ne k'a men Kolowe ta somɔɔɔ dɔw fe ko benbariya dɔw be aw ce ra. ¹² O kɔrɔ ye ko aw ce ra, dɔ b'a fɔ ko: «Ne be Pɔli le kɔ!» Dɔ b'a fɔ ko: «Ne be Apolɔsi le kɔ!» Dɔ b'a fɔ ko: «Ne be Piyeri le kɔ!» Dɔ b'a fɔ ko: «Ne be Kirisita* le kɔ!» ¹³ O tuma aw b'a miiri ko Kirisita yere tarannin lo wa? Ne Pɔli le sara gbengbenyiri* ra aw kosɔn wa? Walama aw batizera ne Pɔli tɔɔɔ le ra wa? ¹⁴ Ne be Ala fo, ko ne ma mɔɔɔ si batize aw fe yi, ni Kiripusi ni Gayusi te. ¹⁵ O ra, mɔɔɔ si te se k'a fɔ ko aw batizera ne tɔɔɔ le ra. ¹⁶ Ayiwa, ne ka Sitefanasi ta somɔɔɔw fana batize, o ye can ye. Nka ka bɔ o ra kɔni, ne ma mɔɔɔ were lɔn tuun, ne ka min batize aw fe yi. ¹⁷ Sabu Kirisita ma ne ci batizeri* kama, a ka ne ci ko ne ye Kibaro Diman* waajuri le ke. Ne fana te o ke ka kɔna ni adamadenw ta hakiritigiya ye, janko Kirisita ta gbengbenyiri ta saya kana ke fɛngbansan ye.

Ala ta se bagaya ni a ta hakiritigiya*(Korentikaw fɔlɔ 3.18–20; Matiyu 11.25–27)*

¹⁸ Ka waajuri ke k'a fɔ ko Kirisita* sara gbengbenyiri* kan, mɔgɔ tununinw be o jate nalomanya le ye; nka anw minw kisira ka ban, anw fe o ye Ala ta se bagaya le ye. ¹⁹ O le sebera Kitabu kɔnɔ, ko:

«Ne bena hakiritigiw ta hakiritigiya cen,
ka lɔnnikebagaw ta lɔnniya ke fengbansan ye^a.»

²⁰ O ra sisan, hakiritigi be se ka mun fɔ tuun? Lɔnnikebaga fana be se ka mun fɔ tuun? Walama dunuɔa kumalɔnbagaba be se ka mun fɔ? Ala k'a yira ko nin dunuɔnamɔgɔw ta hakiritigiya ye nalomanya le ye. ²¹ Ala k'a latige a ta hakiritigiya ra ko dunuɔnamɔgɔw ni o ta hakiritigiya bee, o ma se ka ale Ala lɔn o yere ta hakiritigiya fe. O kosɔn, dunuɔnamɔgɔw be Kibaro Diman* waajuri min jate nalomanya ye, Ala k'a latige ka lanabagaw kisi o waajuri le baraka ra. ²² Ayiwa, Yahudiyaw, olugu b'a fe ka tagamasiyen kabakomanw le ye o ja ra; Gerekiw, olugu ko o be hakiritigiya le jinina. ²³ Nka anw kɔni, anw be Kirisita tɔgɔ waajuri le ke, ko a sara gbengbenyiri ra. O waajuri kera Yahudiyaw fe kuma ye min man kan ka fɔ; siya were mɔgɔw* fana be o jate nalomanya le ye. ²⁴ Nka Ala ka minw wele ka o kisi, Yahudiyaw o, siya were mɔgɔw o, olugu fe o waajuri be Ala ta se bagaya ni a ta hakiritigiya le yira. ²⁵ Sabu mɔgɔw be Ala ta ko minw jate i ko nalomanya, hakiritigiya be o ra ka teme adamadenw ta hakiritigiya bee kan. Mɔgɔw be Ala ta ko minw jate barakantanyakow ye, baraka be o ra ka teme adamadenw bee ta baraka kan.

²⁶ Ne balemaw, ni aw k'a kɔrɔsi, aw b'a ye ko Ala ka aw minw wele, ko hakiritigi caman te aw ra ka kɔna ni adamadenw ta jatemala ye, fangatigi caman te aw ce ra, mɔgɔba caman fana te aw ra. ²⁷ Nka mɔgɔw be fen minw nalomanya fe, Ala ka o le panawoloma ka o ke ka dunuɔa hakiritigiw lamaroya. Mɔgɔw be ko minw jate barakantanyako ye, Ala ka o le panawoloma ka o ke ka dunuɔa fangatigiw lamaroya.

²⁸ Dunuɔnamɔgɔw be fen minw jate fengbansanw ye, o be fen minw mafiyenya, fen minw te foyi o fe, Ala ka o le panawoloma janko ka dunuɔnamɔgɔw ta ko nafamanw cen. ²⁹ A ka o ke janko danfen si kana a yere bonya ale Ala ja kɔrɔ. ³⁰ Ale Ala le sababu ra, aw be Yesu Kirisita ta jenɔgɔnya ra. Yesu Kirisita sababu ra Ala k'a to aw ka hakiritigiya sɔrɔ, ani terenninya; ale le sababu ra Ala ka aw saninya ka aw kunmabo jurumun na.

³¹ O le kosɔn a sebera Kitabu kɔnɔ, ko:

«Ni mɔgɔ min b'a fe k'a yere bonya, Matigi ka min ke a ye, o tigi y'a yere bonya o le kosɔn^b.»

Pɔli ta waajuri kun ye gbengbenyiri ye

2 ¹ Ne balemaw, ne kɔni tagara Ala ta Kibaro Diman* fɔ aw fe wagati min na, ne m'a yira ko ne be se kuma ra ka teme tɔw kan, walama ko ne ta hakiritigiya ka bon ni tɔw ta ye. ² Sabu ka ne to aw ce ra, ne k'a latige ko miiriya were si kana ke ne kɔnɔ, ni Yesu Kirisita tɔgɔ dɔrɔn te, ani a ta saya, gbengbenyiri* ra. ³ Ne tun ye barakantan le ye aw ce ra; siranya tun be ne ra fɔ ne be yereyere. ⁴ Ne ta kuma ni ne ta waajuri kun tun te kumababaw fɔri ye, ka kɔna ni adamadenw ta hakiritigiya ye, ka mɔgɔw kun yeɔema. Nka ne tun be ne ta waajuri kera ni Nin Saninman* ta se bagaya yere le ye; ⁵ janko aw ta lanaya ju kana sigi adamadenw ta hakiritigiyakumaw kan, nka a ye sigi Ala yere ta se bagaya le kan.

Ala ta hakiritigiya ni dunuɔa ta hakiritigiya

⁶ Nka o bee n'a ta, mɔgɔ minw tagara ja lanaya ra, an ta waajuri ye hakiritigiya le ye olugu fe. O hakiritigiya ni dunuɔa ta hakiritigiya te kelen ye. A ni dunuɔa kuntigiw ta hakiritigiya fana te kelen ye, sabu olugu be teme. ⁷ Anw be Ala ta hakiritigiya waajuri le ke. O ye gundo le ye, min dogonin lo dunuɔnamɔgɔw ma. Nka sani dunuɔa ye dan, Ala tun ka o latige an ye janko an ye o bonya sɔrɔ. ⁸ Nin dunuɔa kuntigiw si ma o hakiritigiya lɔn. Ni o tun k'a lɔn, o tun tena Matigi nɔɔrɔtigi gbengben yiri ra k'a faga. ⁹ I n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko:

«Mɔgɔ si ja ma la fen min kan,
fen min ma fɔ ka don mɔgɔ toro ra,
mɔgɔ hakiri ma se fen min ma,
Ala ka o laben a kanubagaw le ye^c.»

¹⁰ K'a sɔrɔ Ala ka o yira an na Nin Saninman* baraka ra. Sabu Nin Saninman be fen bee segesege k'a lɔn, hali Ala ta gundoba dogoninw. ¹¹ Mɔgɔ si te se ka adamadenw ta miiriya lɔn, fɔ nin min be a tigi yere kɔnɔ. O cogo ra fana, mɔgɔ si te Ala ta kow lɔn, ni Ala yere Nin te. ¹² K'a sɔrɔ anw kɔni, anw ka Nin min sɔrɔ, o ma bɔ dunuɔa ra; nka a bɔra Ala le ra. Ala ka o Nin di an ma janko a neemara an ye ka fen minw di an ma, an ye o lɔn. ¹³ An be o waajuri le ke. An te kuma ka kɔna ni adamadenw ta hakiritigiya ye. Nin Saninman be min yira an na, an be o le fɔ. An be mɔgɔw karan Nin Saninman ta kow ra, ka kɔna ni Nin Saninman yere ta fɔcogo le ye. ¹⁴ Nka Nin Saninman te mɔgɔ min fe, o te sɔn Ala Nin Saninman ta kow ma, sabu a b'a jate nalomanya le

^a1.19 Nin kuma fɔra Ezayi 29.14.

^b1.31 Nin kuma fɔra Yeremi 9.22–23.

^c2.9 Nin kuma fɔra Ezayi 64.3.

ye. A yere te se k'a faamu, sabu mɔɔ be se ka o faamu Nin Saninman dɔɔn le baraka ra. ¹⁵Nin Saninman be mɔɔ min fe, o tigi le be se ka fen bee faranfasi k'a lon; mɔɔ si te se ka a tigi jaraki fana. ¹⁶Sabu a sebera ko: «Jɔn le ka Matigi ta miiriya lon, ko a be a ladi^d?»

Nka anw kɔni, an ka Kirisita* ta miiriya sɔɔ.

Ciradenw bee ye baarakeɔɔɔnw ye

(Korentikaw flanan 6.4–13)

3 ¹Ne balemaw, ne ma kuma aw fe ka aw jate i ko mɔɔ minw be tagama ka kapa ni Nin Saninman* sago ye, nka ne kumana aw fe ka aw jate i ko mɔɔ minw be tagama ka kapa ni o yere sago le ye, i ko denpeninw, Kirisita ta lonniya fan fe. ²O kosɔn ne ka kɔnɔ le di aw ma, ne ma domuni gbiriman di aw ma, sabu aw tun tena se o kɔɔ; hali bi aw te se domuni gbiriman kɔɔ, sabu aw belen be tagamana ka kapa ni aw yere sago le ye. ³Ayiwa, ni jangboya ni benbariya be aw ni jɔɔn ce, o b'a yira ko aw be tagamana ka kapa ni aw yere sago ye, ko aw ni dunupamɔɔw bee le ye kelen ye. ⁴Ayiwa, aw ra, ni dɔ ko: «Ne be Pɔli le kɔ!» Dɔ were ko: «Ne be Apolɔsi le kɔ!» O tuma aw te tagamana ka kapa ni dunupamɔɔw ta cogoya le ye wa?

⁵Apolɔsi ye jɔn le ye? Pɔli ye jɔn le ye? Anw ye Ala ta baarakebagaw dama le ye, minw sababu ra aw lara Yesu ra; an bee ka an ta baara ke i n'a fɔ Matigi k'a yira an na cogo min na. ⁶Ne ka yiri turu, Apolɔsi k'a sɔn, nka Ala le k'a to a wurira. ⁷O cogo ra, min ka yiri turu o, min k'a sɔn o, olugu si te jate; Ala min k'a to a wurira, ale le be jate. ⁸Min ka yiri turu, ani min k'a sɔn, olugu fla bee ye kelen ye. Ala bena bee kelen kelen sara ka kapa ni a tigi yere ta baara le ye. ⁹Sabu anw bee ye baarakeɔɔɔnw le ye Ala fe. Aw le be i n'a fɔ Ala ta foro, i n'a fɔ Ala ta so.

Bee ta baarakecogo bena segesege

¹⁰Ayiwa, ka kapa ni Ala ta neema dinin ye ne ma, ne ka bon jubɔ i ko bonlɔbaga hakiritigi; o kɔ, mɔɔ were nana lɔri ke a kan. Nka mɔɔ o mɔɔ be lɔri ke a kan, o tigi ye a ta baarakecogo kɔɔsi. ¹¹Sabu ju min sigira, o ye Yesu Kirisita le ye. Mɔɔ si te se ka dɔ were sigi tuun. ¹²Ayiwa, ni mɔɔ ka lɔri ke o bon jusiginan kan ni sanin ye, walama warigbe, walama lulu, walama yiri, walama kara, walama bin, ayiwa, lon dɔ, bee kelen kelen ta baara bena yira. ¹³A ta baara bena bɔ kene kan kiti lon na. Tasuma be fen kɔɔbɔ cogo min na, mɔɔ bee ta baara bena segesege ten le o lon na k'a suguya lon. ¹⁴Ni mɔɔ min ta bonlɔcogo segesege k'a ye ko a ka ni, o tigi bena baraji sɔɔ. ¹⁵Nka ni mɔɔ min ta baara segesege k'a ye ko a ma ja, o bena bɔnɔ a ta baraji ra. O tigi bena kisi, nka a be i ko mɔɔ min borira ka bɔsi tasuma ra.

¹⁶Aw m'a lon ko aw le ye Ala ta batoso ye, ko Ala Nin Saninman* siginin be aw kɔnɔ wa? ¹⁷Ayiwa, ni mɔɔ min ka Ala ta batoso cen, Ala bena o tigi halaki; sabu Ala ta batoso saninyanin lo, aw le fana ye o ye.

¹⁸Mɔɔ si kana a yere lafiri. Ni dɔ be aw ra min b'a yere jate hakiritigi ye ka kapa ni dunupa ta cogo ye, o tigi ye a yere ke naloman ye, janko a ye Ala ta hakiritigiya sɔɔ. ¹⁹Sabu dunupamɔɔw ta hakiritigiya ye nalomanya le ye Ala fe. O kosɔn, a sebera Kitabu kɔnɔ, ko:

«A be hakiritigiw mina ni o yere ta nanbara ye^e.»

²⁰A sebera fana tuun ko:

«Matigi ka dunupa hakiritigiw ta miiriyaw bee lon; a k'a lon ko o bee ye gbansan le ye^f.»

²¹Ayiwa, o kosɔn mɔɔ si kana a yere bonya k'a jigi la adamadenw kan, sabu fen bee ye aw ta ye: ²²Pɔli o, Apolɔsi o, Piyeri o, dunupa o, saya o, janamanya o, sisan ta fenw o, fen nataw o, o bee ye aw ta le ye. ²³Nka aw yere ye Kirisita* ta ye; Kirisita ye Ala ta ye.

Ciradenw ta baara

4 ¹Ayiwa, ne balemaw, o kosɔn, aw ye anw jate Kirisita* ta baaradenw le ye dɔɔn, ani Ala ta gundow jafɔbagaw. ²Baara karifara minw ma, min be jini olugu fe, o ye ko o ye ke lanamɔɔw ye o ta baara ra. ³Ne yere kɔni fe, aw be min fɔ, walama adamaden tɔw be min fɔ ne ta baara ta fan fe, ne te o jate kosebe. Ne yere fana te foyi latige k'a fɔ ne ta baara ta fan fe. ⁴Ne te ne yere jarakira foyi ra ne ta baara ta fan fe; nka o t'a yira ko ne terennin lo de! Min be se ka ko dɔ latige ne ta ko ra, o ye Matigi le ye. ⁵O kosɔn, aw kana kɔɔtɔ ka ko latige mɔɔ si tan fan fe k'a sɔɔ a wagati ma se. Aw y'a to fɔ Matigi ye na. Fen o fen dogonin be dibi ra, ale bena o bee bɔ kene kan, ka mɔɔw jusukun miiriyaw bee yira. O lon na, min ka kan ni tandori min ye, Ala bena o di o tigi ma.

⁶Ayiwa, ne balemaw, ne ka Apolɔsi ni ne yere ta ko fɔ aw ye ka aw karan le an ta kewale fe, janko min sebera Kitabu kɔnɔ, aw kana teme o kan. Aw ra fana, mɔɔ si kana a yere bonya ka ke dɔ fe, ka ban dɔ ra. ⁷Sabu mun le be ele fe ka teme tɔw kan de? Mun le be i fe ni Ala ma min di i ma? Ayiwa, ni Ala le k'a di i ma, o tuma ele ta yerebonya kun ye juman ye tuun, k'a ke i n'a fɔ Ala le ma a di i ma?

^d2.16 Nin kuma fɔra Ezayi 40.13.

^e3.19 Nin kuma fɔra Ayuba 5.13.

^f3.20 Nin kuma fɔra Zaburu 94.11.

⁸ Ayiwa, ne balemaw, aw kōni fara ka ban! Aw ka fēn bēē sōrō ka ban. Aw sigira masaya ra ka ban, ka anw to yi. Ni aw sigira masaya ra ka ban, ne bē o le jīnina; ni o kera, an tōw fana bēna sigi ni aw ye! ⁹ Sabu a bē i n'a fō Ala ka an ciradenw* bla mōgōw bēē le kō fē, ka anw labla saya ye; sabu anw kera flerifenw le ye dunūna bēē fē, melekew fē, ani adamadenw fē. ¹⁰ Anw kera i ko fatōw, Kirisita tōgō kosōn; nka aw kōni, aw le kera hakiritigibaw ye sisan, Kirisita ta jēnṛōgōnya baraka ra. Anw kera barakantanw ye, aw le kera fangatigiw ye. Mōgōw bē aw bonya, ka anw dōgōya. ¹¹ Fō ka na se sisan ma, anw segenin lo kōngō ni minlōgō boro, fani donta tē an boro, an bē bugōri sōnmina, an bē yaala ka lamini. ¹² An bē sege ka baara ke an yere ye ka an ta baro jini. Minw bē an neni, an bē dugawu kē olugu ye; o bē an tōrō, an bē a sōnmina. ¹³ Minw bē an tōgō cēn, an bē olugu jaabi ni kumapumanw le ye. Anw kera i ko dunūna jamaṇamaw, ka kē i n'a fō fēn jacinanw mōgōw bēē fē, fō ka na se bi ma.

¹⁴ Ayiwa, ne tē nin kow sebera janko ka aw lamaroya dē! Ne bē aw ladira le, i n'a fō ne ta den kanuninw. ¹⁵ Sabu, hali ni karamōgōfa waga tan le bē aw karanna bi, face kelen le bē aw fē; sabu ne le ka Kibaro Diman* fō aw ye; o sababu ra aw kera Ala denw ye Yesu Kirisita ta jēnṛōgōnya ra. ¹⁶ O kosōn, ne bē aw daari k'a gbeleya, ko aw ye ne ta tagamacogo ladegi. ¹⁷ O le ra ne bē Timote ci aw fē, min ye ne den kanunin ye, ani mōgō kankelentigi, Matigi ta baara ra. Ne ta tagamacogo ye min ye ni Kirisita ye, a bēna aw hakiri jigi o ra; ne bē lanabagaw ta jenkuruw karan o le ra yōrō bēē.

¹⁸ Aw ra, dōw b'a miiri ko ne tēna taga aw fē yi tuun; o kosōn olugu ka yerebonya don o yere ra. ¹⁹ Nka ni Ala sōnna, a tēna mēen, ne bēna taga aw fē yi. O yerebonyamōgōw bē kumababa minw fōra, o bē se ka min kē, ne bēna o ye. ²⁰ Sabu Ala ta Masaya* ma dan darakuma dama ma; Ala ta sebgaya ka kan ka ye an tagamacogo ra. ²¹ Ayiwa, sisan aw ko di? Aw b'a fē ne ye taga ni gbepe le ye ne boro aw fē yi wa, walama ko ne ye taga ni kanuya ni jususuma le ye aw fē?

Korenti lanabagaw ta jurumunw

5 ¹ Ayiwa, ne balemaw, an b'a mēna yōrō caman na ko jēneya bē kera aw cē ra, jēneya min jōgōn tē kē hali siya wēre mōgōw cē ra; ka taga a kē fō aw ra dō ka a face muso ta.⁸ ² O bēē n'a ta, aw belen bē wasora! O ko tun ka kan ka aw jusu kasi le, janko min ka o kojugu kē, o tigi ye bō aw cē ra. ³ Ne kōni tē aw cē ra yi, nka ne ta miiriya bē ni aw ye. Min kōni ka nin kojugu kē, ne ka kiti ben o kan ka ban, k'a kē i n'a fō ne tun bē aw cē ra yi. ⁴ Ayiwa, ni aw ka lajen an Matigi Yesu tōgō ra, ne ta miiriya bē kē ni aw ye, ani an Matigi Yesu ta sebgaya; ⁵ aw ye o mōgō suguya labla Setana ye, k'a to farisogo nege ye halaki, janko a nin ye kisi Matigi Yesu nalon na.

⁶ Aw tun man kan ka waso nin ko jōgōn na dē! Aw m'a lōn ko funufen fitini dōrōn le bē mugu nōninin bēē funu wa? ⁷ O kosōn aw ye funufenkōrō bēē labō aw cē ra, janko aw ye saninya ka kē mugu nōninkura ye; funufen tē aw ra, sabu Kirisita* kera an ta Jōnyaban saraka ye ka sa an ta jurumunw kosōn. ⁸ O kosōn an ye janaṅbe^h kē, a kana ke ni funufenkōrō ye, min ye juguya ni kojugu ye; nka an ye kē burufunubari le ye, min ye jusukun gbeninya ye, ani can.

⁹ Ne tun ka sebe min ci aw ma, ne k'a fō aw ye o sebe kōnō ko aw kana fara jatōyakebagaw kan. ¹⁰ Nka ne m'a fō ko lanabari minw ye jatōw ye, walama natabaw, ani benkanikebagaw, ani josōnbagaw. Ni aw man kan ka jēn ka foyi kē ni o mōgōw ye, o tuma aw bēna dunūna bla le. ¹¹ Ne tun b'a fē k'a fō aw ye le ko ni mōgō min ko a ye lanabaga ye, k'a sōrō a bē jatōya kē, walama nataba lo, walama josōnabaga lo, walama kumajugufōbaga lo, walama dōrōtō lo, walama benkanikebaga lo, ko aw kana jēnṛōgōnya don ni o tigi ye foyi ra; aw man kan ka hali domuni kē ni o mōgō suguya ye.

¹² Ayiwa, ka kiti tige lanabariw kan, o tē ne ta sira ye; Ala le bēna o kē. Nka lanabaga minw bē aw ta jenkuru ra, yala aw le man kan ka olugu ta kiti tige wa? ¹³ Lanabariw kōni, Ala yere le bēna olugu ta kiti tige. «Aw ye kojugukebaga gben ka bō aw cē ra!»

Lanabaga minw bē jōgōn wele fagamaw fē

(Matiyu 5.38–41)

6 ¹ Mun kosōn ni benbariya ka don aw ni aw balema dō cē, sani aw ye taga Ala ta mōgō saninmanw fē, aw bē taga ni o ko ye kititigebaga lanabariw le fē, ko o ye a janaṅbō. ² O tuma aw m'a lōn ko Ala ta mōgō saninmanw le bēna dunūnamōgōw ta kiti tige wa? Ni aw le sababu ra dunūnamōgōw ta kiti bēna tige o, mun le nana a kē ko aw yere tē se ka hali ko fitini janaṅbō aw ni jōgōn cē? ³ Aw m'a lōn ko anw bēna hali melekew ta kiti tige wa? An bēna melekew ta kiti tige janko ka na a fō ko minw bē don anw yere ni jōgōn cē dunūna ra yan! ⁴ Ayiwa, ni ko dō ka don aw ni jōgōn cē, lanabagaw ta jenkuru ta sira tē mōgō minw fē, aw bē olugu le kē aw ta kititigebagaw ye! ⁵ Ne bē min fōra, o ye aw ta maroyako le ye dē! O tuma aw bēē cē ra, hali mōgō kelen tē hakiritigi ye min bē se ka ko janaṅbō balema dō ni dō cē wa? ⁶ Balema dō bē a balemaṅjōgōn wele fagamaw fē, ko o ko bē taga janaṅbō lanabariw le ja kōrō!

⁸5.1 A tun sebera sariya ra ko o ko jōgōn man kan ka kē (Sarakalasebagaw 18.8; Sariya 23.1).

^h5.8 Yahudiyaw tun bē deri ka sagaden kē saraka ye janaṅbe min na, o janaṅbe lo.

ⁱ5.12–13 Nin kuma fōra Sariya 17.7.

¹⁸Ni Ala ka mɔgɔ dɔ wele k'a sɔrɔ a keneginin lo, o tigi ye to o cogo ra. Ni a ka min wele k'a sɔrɔ a keneginin tɛ, o tigi kana a fɔ ko a bɛ a yɛrɛ kenegini. ¹⁹Keneginiri tɛ jate, keneginibariya tɛ jate; ka Ala ta cifɔninw sira tagama, o le bɛ jate.

²⁰Ala ka mɔgɔ bɛɛ kelen kelen wele k'a to cogo min na, a ye to ten. ²¹Ni a ka i wele k'a sɔrɔ i tun ye jɔn ye, i kana hami o ra. Nka ni cogo bɛ i fɛ ka kɛ i yɛrɛ ta ye, i ye kɛ i yɛrɛ ta ye. ²²Ni Matigi ka mɔgɔ min wele k'a sɔrɔ a tun ye jɔn ye, o tigi kɛra a yɛrɛ ta ye Matigi fɛ. Ni mɔgɔ min bɛ a yɛrɛ ta ye dunuɲa ra yan, ni Matigi ka i wele, i bɛ kɛ Matigi ta jɔn le ye. ²³Aw kunmabɔra sɔngɔba le ra; o ra aw kana kɛ mɔgɔw ta jɔn ye. ²⁴Ne balemaw, Ala ka aw bɛɛ kelen kelen wele lanaya ra ka aw to cogo min na, aw ye to ten Ala ɲa kɔrɔ.

Mɔgɔ furubariw ani muso cɛ saninw

²⁵Ayiwa, sunguru minw ma furu fɔlɔ, ne ma kuma sɔrɔ Matigi fɛ olugu ta ko ra, nka ne bɛ ne ta miiriya yira; sabu Matigi ta ɲumanya baraka ra, aw bɛ se ka la ne ta kuma ra.

²⁶Ayiwa, sisan wagati gbeleya kosɔn, min ka ɲi ne ɲa na, o ye ko a ka ɲi bɛɛ ye to a cogo ra. ²⁷Ni muso bɛ i fɛ, i kana a furu sa; ni muso tɛ i fɛ, i kana muso ɲini k'a furu. ²⁸Nka o bɛɛ n'a ta, ni i ka furu kɛ, o tɛ jurumun ye. Ni sunguru fana furura, o tɛ jurumun ye. Nka tɔrɔrɔ minw bɛna se o mɔgɔw ma furu kɔnɔ, ne b'a fɛ ka aw tanga o tɔrɔw le ma.

²⁹Ne balemaw, ne bɛ min fɔ aw ye, o ye nin ye: dunuɲa laban surunyara. O ra, k'a damina sisan ma, minw furunin lo, olugu ye kɛ i n'a fɔ o furunin tɛ; ³⁰minw bɛ kasira, olugu ye kɛ i n'a fɔ o tɛ kasira; minw bɛ ɲagarira, olugu ye kɛ i n'a fɔ o tɛ ɲagarira; minw bɛ sannɪ kɛra, olugu y'a kɛ i n'a fɔ foyi tɛ o boro; ³¹minw bɛ dunuɲa ta nafaw sɔrɔra, olugu ye kɛ i n'a fɔ foyi tɛ o boro; sabu nin dunuɲa bɛna tɛmɛ.

³²Ne b'a fɛ hami kana kɛ aw ra. Mɔgɔ min ma furu, o bɛ hami Matigi ta kow ra, a bɛna a kɛ cogo min na ka Matigi diyanyako kɛ. ³³Cɛ min ka muso furu, ale bɛ hami dunuɲafɛnw le ra, a bɛna a kɛ cogo min na k'a muso ladiya; ³⁴o ra, a ta miiriya bɛ sama ka taga o fan fla ra. Muso min fana tɛ furu ra, ani sunguru, olugu bɛ hami Matigi ta kow le ra, janko o farikolo ni o jusukun ye saninya ka kɛ Matigi ta ye. Nka min furunin lo, ale bɛ hami dunuɲafɛnw le ra, a bɛna a kɛ cogo min na k'a cɛ ladiya.

³⁵Ne bɛ o fɔra aw yɛrɛ ta nafa le kosɔn; ne t'a fɛ ka aw bari ka furu. Ne b'a fɛ aw ye tagama cogo ɲanaman na, ka tugu Matigi kɔ ni aw jusukun bɛɛ ye.

³⁶Ni face min k'a ye fana ko ni furu wagati ka tɛmɛ a denmuso kan ko o ye maroyako le ye, ni a k'a ye ko a denmuso ka kan ka furu, ni min ka bɛn face yɛrɛ ma, a ye o kɛ; o tɛ jurumun ye. Minw b'a fɛ ka furu, olugu ye furu. ³⁷Nka ni face min k'a latige ni a yɛrɛ ta ɲaninya ye, mɔgɔ ma a jagboya, nka ni a yɛrɛ le k'a latige a yɛrɛ kɔnɔ ka sɔn ko a denmuso furubari ye to, ayiwa, o ka ɲi. ³⁸O ra, ni mɔgɔ min k'a denmuso di furu ra, o ka ɲi; nka ni min ka sɔn a denmuso furubari ye to, o belɛn ka fisa.

³⁹Ayiwa, ka cɛ ɲanaman to, muso ka kan ka to a ta furu kɔnɔ. Nka ni cɛ ka sa, muso kɛra a yɛrɛ ta ye; ni cɛ min ka a diya, a bɛ furu o ma. Nka a ye kɛ ka kaɲa ni Matigi ta sira ye. ⁴⁰O bɛɛ n'a ta, ne ta jate ra, ni o muso ka se ka to ten, o ka fisa a ma. Ne b'a miiri ko ne ta miiriya bennin lo ni Ala Nin Saninman* sago ye fana.

Josɔnsogo ta ko

(Rɔmukaw 14.13–23)

8 ¹Ayiwa, ne balemaw, sisan ne bɛna aw jaabi josɔnsogow ta ko ra. Aw b'a fɔ ko: «Lɔnniya bɛ an bɛɛ fɛ.» O ye can ye; nka lɔnniya bɛ yɛrɛbonya bla mɔgɔ ra, k'a sɔrɔ kanuya bɛ baraka don an ta lanaya ra. ²Ni mɔgɔ min b'a miiri ko a ka ko lɔn, hali bi a ma ko lɔn fɔlɔ i n'a fɔ a ka kan k'a lɔn cogo min na. ³Nka ni mɔgɔ min bɛ Ala kanu, o tigi lɔnnin lo Ala fɛ.

⁴Ayiwa, min ye josɔnsogo ta ko ye, yala an bɛ se k'a domu wa, walama an tɛ se k'a domu? Anw k'a lɔn ko batofɛn wɛrɛ si tɛ dunuɲa kɔnɔ, ni Ala kelenpe tɛ. ⁵Can lo, fɛn caman bɛ sankolo ra, ani dugukolo kan, mɔgɔw bɛ minw jate i n'a fɔ o ta alaw. Hali ni mɔgɔw fɛ ala caman wɛrɛw bɛ sankolo ra, walama dugukolo kan, ani matigice caman wɛrɛw, ⁶anw kɔni fɛ Ala kelenpe le bɛ yi: o ye an Fa ye; ale le ka fɛn bɛɛ dan, an fana bɛ ɲanamanya ale le kosɔn. Matigi kelenpe le bɛ yi fana, o ye Yesu Kirisita ye; fɛn bɛɛ danna ale le baraka ra, an bɛ ɲanamanyara ale le baraka ra fana.

⁷Nka o lɔnniya tɛ lanabagaw bɛɛ fɛ. I n'a fɔ dɔw tun bɛ jo sɔn kakɔrɔ, ni olugu ka josɔnsogo ɲimi, o b'a miiri ko o ka o yɛrɛ lanɔgɔ, sabu o jusukun ta baraka ka dɔgɔ. ⁸K'a sɔrɔ domunifɛn le tena an yɔrɔ surunya Ala ra. Ni i ma o sogo ɲimi, a tɛ foyi bɔ i ra; ni i k'a ɲimi fana, a tɛ foyi fara i kan.

⁹Nka o bɛɛ n'a ta, aw ye aw yɛrɛ kɔrɔsi, sabu hali ni aw bɛ se ka fɛn bɛɛ domu aw sago ma, aw man kan ka kɛ sababu ye ka lanabaga barakantanw kunnacɛn. ¹⁰Sabu ele min bɛ o kow lɔn, ni balema lanabaga barakantan dɔ ka ele siginin ye jobon kɔnɔ domuni na, o tena ale fana ja gbeleya ka josɔnsogo dɔ domu wa? ¹¹O cogo ra, Kirisita* sara o balema barakantan min kosɔn, ele ta lɔnniya kɛra sababu ye ka o halaki. ¹²Ni an bɛ o kɛ, an bɛ an balema hake ta, sabu ale bɛ fɛn min jate jurumun ye, aw b'a to a bɛ o kɛ. O cogo ra, aw bɛ Kirisita yɛrɛ le hake tara. ¹³O le kosɔn, ni domuni dɔ le bɛna kɛ sababu ye ka ne balema bla jurumun na, ne bɛna o domuni ye k'a to yi, janko ne kana na kɛ sababu ye ka ne balema kunnacɛn.

Ala ta ciradenw ta nafa ni o ta baara*(Korantikaw flanan 11.7–12; 12.13–15)*

9¹ Ayiwa, ne balemaw, yala ne tɛ ne yere ta ye le wa? Yala ne fana tɛ ciraden* dɔ ye wa? Yala ne fana ma Matigi ye wa? Ne ka baara min ke Matigi ye, aw yere le tɛ o baara nɔ ye wa? ² Hali ni dɔw tɛ ne jate ciraden ye, aw kɔni ka kan ka ne jate ciraden ye; sabu aw ta lanaya le b'a yira ko ne ye Matigi ta ciraden ye.

³ Minw be ne kɔrɔfɔ ka ne jaraki, ne be olugu jaabi tan le, ko: ⁴ Yala anw man kan ka domuni ke, walama ka minni ke i n'a fɔ tɔw wa? ⁵ Yala anw fana tɛ se ka balemamuso dɔ ta, min be ke an muso ye, ka ke ni an ye an ta tagamaw ra, i n'a fɔ ciraden tɔw, ani Matigi dɔgɔcɛw, ani Piyeri b'a ke cogo min na wa? ⁶ Walama ne ni Barinabasi dɔrɔn le ka kan ka baara were ke ka an yere baro wa? ⁷ Jɔn le be lɔ ni a yere kunko ye k'a to sorasiya ra? Jɔn le be rezenforo sene ko a t'a den domu? Jɔn le be beganw kɔrɔsi ko a t'a nɔnɔ min ka ye?

⁸ Ayiwa, ne be min fɔra tan, o tɛ adamadenw ta miirira dɔrɔn ye dɛ! Sariya* yere be o le fɔ. ⁹ Sabu a sebera cira Musa ta sariya ra ko: «Ni aw ka misi bla ko a ye siman dɔndɔn k'a kise bɔ, aw kana a da siri^k.» Ayiwa, yala Ala ka o fɔ misiw hami le kosɔn wa, ¹⁰ walama a k'a fɔ anw le kosɔn? Can ra, a k'a sebe anw le kosɔn. Ni mɔgɔ be sene ke, a b'a ke ka a jigi la a kan ko a bena dɔ sɔrɔ a ra; ni mɔgɔ be siman gbasi, a b'a ke ka i jigi la a kan ko a bena dɔ sɔrɔ a ra. ¹¹ Ayiwa, anw ka Ala ta Kuma fɔ aw ye, k'a ke i n'a fɔ an ka danni le ke; ayiwa, sisan ni an ka aw fana borofen dɔw sɔrɔ, aw b'a miiri ko o dama temena wa? ¹² Ni dɔw be aw borofenw sɔrɔra k'a diyabɔ, yala anw le tun man kan ka kɔn ka aw borofenw diyabɔ wa? Nka anw ma o ke; anw ka tɔrɔrɔ bɛe sɔnmina le janko foyi kana Kirisita* ta Kibaro Diman* waajuri lalɔ.

¹³ Aw m'a lɔn ko minw be baara ke Ala ye Alabatosoba kɔnɔ, ko olugu be baro o le ra wa, ani ko minw be saraka jeni sarakajenifen* kan Ala ye, ko olugu be o ninyɔrɔ sɔrɔ o sarakafenw le ra wa? ¹⁴ Ayiwa, o cogo ra fana Matigi k'a latige ko minw be Kibaro Diman waajuri ke, ko olugu ka kan ka baro Kibaro Diman le ra.

¹⁵ Nka ne tun ka kan ni o fen minw ye, ne ma o si jini aw fe; ne fana tɛ nin sebera janko aw ye o di ne ma. Sabu ne ka Kibaro Diman fɔ aw ye gbansan minke, o ɲagari be ne ra; ne ye sa o ka fisa ne ma, sani ne ye bɔnɔ o ɲagari ra. ¹⁶ Ne tɛ ne yere bonyasababu ɲinina Kibaro Diman fɔri ra; sabu baara dɔ lo ne ka kan ka min ke jagboya ra. Ni ne fana ma Kibaro Diman fɔ, o ye ne ta bɔnɔ le ye. ¹⁷ Ni ne tun be Kibaro Diman baara kera ne yere le ye, ne tun ka kan ka sara sɔrɔ a ra. Nka ne tɛ a kera ne yere ye; Ala ka cira le karifa ne ma, ne fana be o le kera. ¹⁸ Ayiwa, o tuma ne ta baraji ye juman le ye sa? Ka Kibaro Diman fɔ mɔgɔw ye gbansan, ne kana foyi jini o fe, ne be ne ta baraji sɔrɔ o le ra.

¹⁹ Ne tɛ mɔgɔ si ta jɔn ye; o bɛe n'a ta, ne ka ne yere majigi ka ke bɛe ta baaraden ye, janko mɔgɔ caman ye kisi. ²⁰ Ni ne be ni Yahudiyaw ye, ne fana be ke i ko Yahudiya, janko ka Yahudiyaw sɔrɔ. Ni ne be ni sariya sira tagamabagaw ye, ne fana be ne yere ke sariya sira tagamabaga dɔ ye, janko ka sariya sira tagamabagaw sɔrɔ, k'a sɔrɔ can ra ne tɛ sariya sira tagamabaga ye. ²¹ Minw tɛ sariya lɔn, ni ne be ni olugu ye, ne fana be ne yere ke i ko ne ma sariya lɔn, janko ka olugu sɔrɔ, k'a sɔrɔ can ra ne be Ala ta sariya lɔn, sabu ne be Kirisita ta sariya sira tagama.

²² Minw baraka ka dɔgɔ lanaya ra, ni ne be ni olugu ye, ne fana be ne yere ke olugu dɔ ye, janko ka olugu sɔrɔ. Ne be ne yere ke cogo bɛe ra mɔgɔ bɛe kosɔn, janko ni a ka ke cogo o cogo, dɔw ye kisi. ²³ Ne be o ko bɛe ke Kibaro Diman kosɔn, janko ne fana ye ne ninyɔrɔ sɔrɔ a ra.

²⁴ Aw m'a lɔn ko minw be ɲɔgɔndanbori ke, ko o bɛe be bori, nka mɔgɔ kelenpe le be jala sɔrɔ wa? Aw fana ye bori janko aw ye aw ta sɔrɔ. ²⁵ Mɔgɔ minw be o bori ke, olugu be jija, ka sege bɛe la o yere kan, k'a sɔrɔ o be jala min sɔrɔ, o ye fen banta le ye; nka anw kɔni, an be jala min sɔrɔ, o ye fen banbari le ye. ²⁶ O kosɔn ne be bori, nka ne tɛ borira ne kun fe dɛ! Ne be i ko borokurufiribaga, nka ne tɛ borokuruw firifiri ne yere kun fe ka fɔɲɔ daman kere dɛ. ²⁷ Nka ne be ne yere mina kosebe, ka ne farikolo bari a diyanyako ma, janko a laban ne yere kana na bɔnɔ, k'a sɔrɔ ne le ka tɔw waaju.

Izirayelimɔgɔw ka sirajugu min tagama*(Heburuw 3.7–19)*

10¹ Ne balemaw, ne b'a fe ko aw ye aw hakiri to nin na, ko Ala tun ka sankaba^l bla an bemaw bɛe kunna ka sira yira o ra; o bɛe tagamana ka kɔgɔji cetige^m. ² A kera i n'a fɔ o batizera o sankaba ni o kɔgɔji ra, ka ke jɛnɲɔgɔnya ra ni cira Musa ye. ³ Ala ka domuni min di o ma ka bɔ sankolo ra, o bɛe ka o domu. ⁴ Ala ka ji min di o ma, o bɛe ka o min. Sabu o tun be ji sɔrɔra ka bɔ fara min na, o fara tun bɔra Ala ra, o fara tun be tugu o kɔ, o fara tun ye Kirisita* le ye. ⁵ O bɛe n'a ta, o mɔgɔw caman ma Ala diyanyako ke; o kosɔn Ala k'a to o benbenna ka sa kongokolon kɔnɔ.

⁶ Ayiwa, o kow kera k'a yira an na, janko kojugu nege kana an fana sɔrɔ, i n'a fɔ a ka olugu sɔrɔ cogo min na. ⁷ Aw kana sɔn jɔsɔn ma i n'a fɔ olugu dɔw k'a ke cogo min na, i ko a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko:

^k9.9 Nin kuma fɔra Sariya 25.4.

^l10.1 Ka Izirayelimɔgɔw tagamatɔ to kongokolon kɔnɔ, Ala tun ka sankaba dɔ bla o kunna, janko ka sira yira o ra (Bɔri 13.21,22).

^m10.1 Izirayelimɔgɔw tagamana ka Kɔgɔjiwulen cetige (Bɔri 14.22–29).

«Mɔgɔw sigira ka domuni ke, ka min; o kɔ, o wurira ka dɔn ke ka o yere panagbeⁿ.»⁸ An kana an yere bla jatɔya ra i n'a fɔ olugu dɔw k'a ke cogo min na, fɔ Ala ka mɔgɔ waga mugan ni saba (23 000) faga o ra tere kelen kɔnɔ. ⁹An kana a fɔ ko an be Kirisita kɔrɔbɔ k'a fle, i n'a fɔ olugu dɔw k'a ke cogo min na; saw ka olugu kin ka o faga. ¹⁰Aw kana Ala jaraki, i n'a fɔ dɔw k'a jaraki cogo min na, fɔ ninminameleke ka o faga.

¹¹Ayiwa, nin kow sera olugu ma k'a yira an na, janko an ye an yere kɔrɔsi; a sebera janko ka anw le karan, anw minw be wagati labanw na sisan. ¹²O kosɔn, ni mɔgɔ min b'a miiri ko ale lɔnin lo, o tigi ye a yere kɔrɔsi janko a kana na ben.

¹³Setana be aw nɛge ka aw bla kojugu minw na, o jɔgɔn le be mɔgɔ tɔw beɛ sɔrɔ. Nka Ala ye kankelentigi le ye; a tena sɔn k'a to a ye aw kɔrɔbɔ fɔ ka tɛme aw baraka kan. Ni kɔrɔbɔri sera aw ma fana, Ala bena aw bɔsicogo yira aw ra, janko aw ye se k'a sɔnmina.

Lanabaga ka kan ka faran josɔn na

(Korentikaw flanan 6.14–18; Rɔmukaw 14.13–23)

¹⁴O kosɔn ne balema kanuninw, aw ye bori josɔn na. ¹⁵Ne be kumana aw fe i n'a fɔ mɔgɔ hakirmanw; ne be min fɔra aw ye, aw yere ye o jate mina. ¹⁶Ni an be Matigi ta domuni ke, an be baraka la Ala ye minnifen min kosɔn, yala o te an ni Kirisita* ta jɛnɔgɔnya tagamasiyen le ye a jori baraka ra wa? An be buru min tarantaran, yala o te an ni Kirisita ta jɛnɔgɔnya tagamasiyen le ye a farikolo baraka ra wa? ¹⁷Burukun kelen le be yi; o ra, an ka ca, nka an kera farikolo kelen ye, sabu an beɛ ka an ninyɔrɔ sɔrɔ o burukun kelen na.

¹⁸Min be ke Izirayelimɔgɔw ce ra, aw ye o jate mina: minw be sarakafenw domu, olugu be jɛnɔgɔnya ra ni Ala ye, sabu o be saraka jeni sarakajenifen* min kan, o ye Ala ta ye. ¹⁹Ne be min fɔra, o kɔrɔ ye di? Ko an ka kan ka josɔnsogo jate fen ye wa, walama ko an ka kan ka jo jate fen ye? ²⁰Ɔn-ɔn de! Ne ta kuma kɔrɔ ye ko minw be jo sɔn, o sɔnnifenw be dira jinaw le ma; a te dira Ala ma. K'a sɔrɔ ne t'a fe aw ni jinaw ye ke jɛnɔgɔnya ra. ²¹Aw te se ka min Matigi ta jifiye ra, ka yeɛma ka taga min jinaw ta jifiye ra. Aw te se ka domuni ke Matigi fe, ka yeɛma ka taga domuni ke jinaw fe. ²²Yala anw b'a fe ka Matigi ta celiya lawuri le wa? Aw baraka ka bon ni Matigi ta ye wa?

²³Aw ko: «Fen beɛ daganin lo!» Nka nafa te fen beɛ ra de. «Fen beɛ daganin lo», nka fen beɛ te aw lataga na lanaya ra.

²⁴Mɔgɔ si kana a yere dɔrɔn ta nafa jini; aw ye mɔgɔ werew ta nafa le jini fana.

Lanabaga man kan ka a balema kunnacen

²⁵Sogo o sogo be fiyeere lɔgɔfiye ra, aw be se ka o beɛ domu; aw kana pininkari ke, ka sigiya don aw jusukun na. ²⁶Sabu a sebera ko: «Dugukolo ni a kanfenw beɛ ye Matigi ta ye^o.»

²⁷Ni lanabari dɔ ka aw wele domuni na, ni aw tagara, ni a ka domunifen o domunifen sigi aw kɔrɔ, aw ye o domu; aw kana pininkari ke, ka sigiya don aw jusukun na. ²⁸Nka ni dɔ ka aw lasɔmi k'a fɔ aw ye ko: «Nin ye josɔnsogo le ye de!» Aw kana a domu tuun, o tigi ta kuma kosɔn, sabu a bena sigiya don a jusukun na.

²⁹Ne te o fɔra aw yere ta jusukun kosɔn, nka min ka aw lasɔmi, ale ta jusukun ko lo.

Ayiwa, mun na mɔgɔ were le bena ne jaraki ne ta domuni ko kosɔn ka kapa ni ale yere ta miiriya ye? ³⁰Ne ka baraka la Ala ye fen min kosɔn, mun na mɔgɔ were bena ne jaraki ko ne ka o domu?

³¹Ayiwa, ni aw be domuni ke, walama ni aw be minni ke, walama ni aw be fen o fen ke, a ye o beɛ ke janko ka Ala le bonya.

³²Aw kana ke sababu ye ka mɔgɔ si kunnacen: aw kana Yahudiyaw kunnacen, walama siya were mɔgɔw, walama Ala ta jenkuru mɔgɔw. ³³Aw ye ne ladegi; ne be jija ka mɔgɔw diyanyako le ke fen beɛ ra. Ne te ne yere ta nafa jini, nka ne be beɛ ta nafa le pinina, janko o ye kisi.

11 ¹Ayiwa, aw ye ne ladegi, i n'a fɔ ne yere be Kirisita* ladegira cogo min na.

Korenti musow ta kundatuguko

(Efesikaw 5.22–24; Timote fɔlɔ 2.8–14)

²Ayiwa, ne balemaw, ne be aw fo, sabu aw hakiri be ne ra ko beɛ ra; ne ka aw karan ko minw na, aw ka o mara fana i n'a fɔ ne k'a fɔ aw ye cogo min na.

³O beɛ n'a ta, ne b'a fe ko aw ye nin faamu: ce beɛ kuntigi ye Kirisita ye, muso kuntigi ye a ce ye, Kirisita kuntigi ye Ala ye. ⁴O kosɔn, ce min be Ala daari, walama Ala be kuma don min da ra ka mɔgɔw waaju, ni a be o ke ka a kun datugunin to, o ce be a kuntigi le dɔgɔyara. ⁵Muso min fana be Ala daari, walama Ala be kuma don min da ra ka mɔgɔw waaju, ni a be o ke ka a kun lakolon to, o muso be a kuntigi le dɔgɔya; a be i n'a fɔ o muso kun gbananin lo. ⁶Sabu ni muso min t'a fe ka a kun datugu, o tuma a ye a kunsigi tige fana. Nka ni aw yere k'a lɔn ko ni muso ka a kunsigi tige, walama ka a kun gbana, ko o ye maroyako le ye muso ma, o tuma a ye a kun datugu.

ⁿ10.7 Nin kuma fɔra Bɔri 32.6.

^o10.26 Nin kuma fɔra Zaburu 24.1.

⁷ Cɛ kɔni man kan ka a kun datugu, sabu ale ye Ala bɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ni Ala nɔɔɔɔ le ye; muso kɔni ye cɛ nɔɔɔɔ le ye. ⁸ Sabu cɛ ma dan ka bɔ muso ra; muso le bɔra cɛ ra. ⁹ Cɛ ma dan muso kosɔn, muso le danna cɛ kosɔn. ¹⁰ O le kosɔn, melekew kosɔn, tagamasiyen dɔ ka kan ka sɔɔ muso kun na, min ye o fanga tagamasiyen ye. ¹¹ Nka o bɛɛ n'a ta, Matigi ja kɔɔ, muso tɛ se ka ja cɛ kɔ, cɛ fana tɛ se ka ja muso kɔ. ¹² Sabu muso danna ka bɔ cɛ ra cogo min na, cɛ fana bɛ woro muso le sababu ra. O bɛɛ bɔra Ala yɛɛ le ra. ¹³ Ayiwa, aw yɛɛ y'a flɛ ke: yala a bennin lo ko muso kunnakolon ye Ala daari wa? ¹⁴ Ka kapa ni adamaden dancogo ye, aw m'a ye ko ni cɛ ka kunsigijan bla ko o ye maroyako le ye wa? ¹⁵ Nka ni muso le ka kunsigijan bla, o ye dawula le ye ale fe, sabu Ala ka kunsigijan di ale ma, ka o kɛ k'a kun datugu. ¹⁶ Ayiwa, ni dɔ belɛn b'a fe ka sɔsɔri kɛ nin ko ra tuun, anw kɔni ma landa wɛɛ lɔn nin kɔ; landa wɛɛ fana tɛ lanabagaw ta jenkuruw si fe nin kɔ.

Matigi ta domuni kɛcogo

(Matiyu 26.26–29; Marika 14.22–25; Luka 22.15–20)

¹⁷ Ayiwa, ne bɛna min fɔ aw ye sisan, ne kɔni tɛ se ka aw tando o ra. O ye ko ni aw bɛ ɔɔɔɔɔɔɔɔɔ lajɛn, o tɛ dɔ fara aw ta ja kan, fɔ ka dɔ fara aw ta juguya le kan.

¹⁸ A fɔlɔ, ne k'a mɛn ko ni aw ka lajɛn, aw bɛ taran. Ne b'a miiri fana ko can bɛ sɔɔ o kuma ra. ¹⁹ Ne k'a lɔn ko jagboya lo ko aw ye taran, janko minw bɛ lanabagasɔbɛw ye aw cɛ ra, olugu ye lɔn ka bɔ tɔw ra. ²⁰ Aw bɛ lajɛn ko aw bɛ Matigi ta domuni kɛ, nka aw bɛ min kɛ, o kɔni tɛ Matigi ta domuni ye tuun. ²¹ Sabu ni aw ka lajɛn Matigi ta domuni kama, bɛɛ bɛ girin ka ben a yɛɛ ta domuni kan ka o domu; a laban dɔw kɔngɔɔ bɛ to, k'a sɔɔ dɔw minna ka fa fɔ ka janamini. ²² O tuma so tɛ aw fe aw bɛ se ka domuni kɛ, ani ka min yɔɔ min na wa? Yala aw b'a fe ka Ala ta jenkuru mɔɔɔw le mafiyɛnya wa, ani fɛn tɛ minw boro ka olugu lamaroya? Aw ko ne ye mun le fɔ? Ne ye aw tando wa? Ne tɛ se ka aw tando nin ko ra fiyewu.

²³ Ayiwa, Matigi ka ne karan min na, ne fana ka aw karan o le ra: Lon min su fe o tun bɛna Matigi Yesu janfa, o lon su fe a ka buru ta;^p ²⁴ a ka baraka la Ala ye, k'a tigetige, k'a fɔ ko: «Nin ye ne farikolo le ye; nin ye aw ta ye. Aw ye nin kɛ ka aw hakiri jigi ne ra.» ²⁵ O cogo ra, domuni bannin kɔ, Yesu ka jifiyɛ ta, rezɛnji tun b'a kɔnɔ. A ko: «Ala bɛ jɛnɔɔɔnyakura* min don ni mɔɔɔw ye ne jori baraka ra, o le ye nin ye. Ni aw bɛ a min tuma o tuma, aw ye o kɛ ka aw hakiri jigi ne ra.» ²⁶ Sabu ni aw ka nin buru jimi, ani ka nin minnifɛn min tuma o tuma, aw bɛ Matigi ta saya ko le fɔ, fɔ ka na se a natuma ma.

²⁷ O kosɔn ni mɔɔɔ o mɔɔɔ bɛ o buru jimi, walama ka o minnifɛn min cogo dɔ ra, cogo min tɛ Matigi bonya, o tigi ka a yɛɛ jaraki, sabu a ka Matigi farikolo ni a jori le mafiyɛnya. ²⁸ O kosɔn bɛɛ ka kan ka a yɛɛ jusukun sɛgɛsɛgɛ fɔlɔ, ka sɔɔ ka buru jimi, ani ka minnifɛn min. ²⁹ Ni o tɛ, ni mɔɔɔ min ka o buru jimi, ka o minnifɛn min, k'a sɔɔ kɔɔ min b'a ra ka kapa ni Matigi farikolo ye a ma o jate, o tigi ka o buru jimi, ka minnifɛn min ka kiti le ben a yɛɛ kan. ³⁰ O le kosɔn barakantanw ni banabagatɔw ka ca aw cɛ ra. O le kosɔn fana caman sara. ³¹ Ni an ka an jusukun sɛgɛsɛgɛ fɔlɔ ka sɔɔ ka domuni kɛ, ka minnifɛn min, kiti tena tige an kan tuun.

³² Ni i k'a ye ko Matigi bɛ kiti tige an kan, a bɛ an koro le janko an kana taga don kiti ra ni mɔɔɔ tɔw ye.

³³ Ayiwa, o cogo ra ne balemaw, ni aw bɛ lajɛn ka Matigi ta domuni kɛ, aw ye ɔɔɔɔɔɔ kɔnɔ. ³⁴ Ni kɔngɔ bɛ dɔ ra, o tigi ye domuni kɛ a ta so, janko aw kana lajɛn ka kiti ben aw yɛɛ kan.

Ayiwa, ni ne yɛɛ nana se aw fe yi, ne bɛna ko tɔw janabɔ.

Lanabagaw bɛɛ ni o ninyɔɔɔ lo Ala ta nɛɛma ra

(Efesikaw 4.4–16; Rɔmukaw 12.3–8)

12 ¹ Ayiwa, ne balemaw, min ye Nin Saninman* ta kow ye, ne t'a fe aw ye kɛ kolɔnbariw ye o kow ta fan fe. ² Aw yɛɛ k'a lɔn ko wagati min aw tun bɛ Alalɔnbariya ra, aw tun bɛ boribori jow nɔ fe, o minw tɛ se ka kuma. ³ Ayiwa, ne b'a fɔ aw ye ko Nin Saninman bɛ mɔɔɔ o mɔɔɔ kɔnɔ, o tigi tɛ se k'a fɔ ko «Yesu danganin lo.» Ni Nin Saninman tɛ mɔɔɔ o mɔɔɔ kɔnɔ fana, o tigi tɛ se k'a fɔ ko «Yesu le ye Matigi ye.»

⁴ An bɛ ninyɔɔɔ minw sɔɔɔ Ala ta nɛɛma ra, o ninyɔɔɔw suguya ka ca, nka Nin Saninman kelen le bɛ o di. ⁵ A bɛ baara minw di an ma, o baaraw suguya ka ca, nka a bɛɛ bɛ kɛ Matigi kelen le ye. ⁶ Baara kɛcogoyaw fana ka ca, nka Ala kelen le bɛ o baraka di an bɛɛ ma.

⁷ Nin Saninman bɛ baara dɔ di lanabaga bɛɛ kelen kelen ma, lanabaga tɔw bɛɛ ta nafa kama. ⁸ Nin Saninman bɛ hakiritigiyakuma di dɔ ma, ka lɔnniya kuma di dɔ wɛɛ ma; o Nin Saninman kelen le bɛ o bɛɛ di. ⁹ O Nin Saninman kelen bɛ lanayaba di dɔ ma; ale kelen bɛ banabagatɔw kɛnyari se di dɔ wɛɛ ma; ¹⁰ a bɛ kabakow kɛri se di dɔ ma, a bɛ Ala ta kuma don dɔ da ra ka mɔɔɔw waaju, a bɛ se di dɔ ma ka Ala ta miiriya ni miiriya wɛɛw faranfasi ka bɔ ɔɔɔɔ na, a bɛ se di dɔ ma ka kan wɛɛw fɔ, ka se di dɔ ma ka o kanw kɔɔ fɔ. ¹¹ Nin Saninman kelen le bɛ o kow bɛɛ kɛ, ka bɛɛ kelen kelen ninyɔɔɔ di a ma ka kapa ni ale yɛɛ sago ye.

^p11.23 Matigi ta domuni ko: Matiye 26.26–28; Marika 14.22–25; Luka 22.15–20.

Lanabagaw kera farikolo kelen ye

¹² Mɔgɔ farikolo ye kelen le ye, nka a yɔrɔw ka ca. Ayiwa, farikolo yɔrɔw ni o caya bɛɛ, o bɛɛ ye farikolo kelen ye cogo min na, an minw bɛ Kirisita* ta jɛnɔgɔnya ra, anw fana bɛ ten le. ¹³ Sabu an bɛɛ batizera Nin Saninman* kelen le ra, ka jɛn ka kɛ i ko farikolo kelen. Ni an kera Yahudiya ye walama siya werɛ mɔgɔ o, ni an kera jɔn ye walama hɔrɔn o, an bɛɛ minna Nin Saninman kelen le ra.

¹⁴ Ayiwa, farikolo tɛ yɔrɔ kelen dɔrɔn ye, nka a yɔrɔw ka ca. ¹⁵ Ni sen ko, ko ale ma kɛ boro ye minke, ko ale nin tɛ farikolo ra o, yala o bɛ se k'a to ko a tɛ kɛ farikolo yɔrɔ dɔ ye wa? ¹⁶ Ni toro fana ko, ko ale ma kɛ paden ye minke, ko ale nin tɛ farikolo ra o, yala o bɛ se k'a to ko a tɛ kɛ farikolo yɔrɔ dɔ ye wa? ¹⁷ Ni mɔgɔ farikolo bɛɛ tun ye paden dɔrɔn ye, a tun bɛna mɛnni kɛ cogo di? Walama ni a bɛɛ tun bɛ toro le ye, a tun bɛna kasa mɛn cogo di? ¹⁸ Ala ka farikolo yɔrɔ bɛɛ kelen kelen don farikolo ra ka kɔna ni a yɛrɛ sago ye. ¹⁹ Ni farikolo yɔrɔ bɛɛ tun kera yɔrɔ kelen dɔrɔn ye, yala a tun bɛna kɛ farikolo ye tuun wa? ²⁰ O le kosɔn farikolo yɔrɔw ka ca, nka farikolo ye kelenpe le ye. ²¹ O ra, paden tɛ se k'a fɔ boro ye ko: «Ne mako tɛ i ra.» Kun fana tɛ se k'a fɔ senw ye ko: «Ne mako tɛ aw ra.»

²² An b'a ye ko baraka tɛ farikolo yɔrɔ minw na cɔ, an mako bɛ olugu yɛrɛ le ra kosebɛ. ²³ An b'a miiri ko farikolo yɔrɔ minw tɛ foyi ye dɛ, an bɛ an janto o yɔrɔw le ra ka tɛmɛ yɔrɔ tɔw kan. Farikolo yɔrɔ minw ye an maroyayɔrɔw ye, an bɛ an janto o yɔrɔw le ra ka tɛmɛ yɔrɔ tɔw kan. ²⁴ Yɔrɔ minw tɛ maroyayɔrɔw ye, an mako t'a ra ka an janto o yɔrɔw ra. An tɛ farikolo yɔrɔ minw jate fɛn ye, Ala ka farikolo dan ka bonya la olugu le kan. ²⁵ A ka o kɛ janko farikolo yɔrɔw si kana faran ka bɔ jɔgɔn na, nka farikolo yɔrɔw bɛɛ kelen kelen ye o janto jɔgɔn na. ²⁶ Ni farikolo yɔrɔ dɔ bɛ tɔrɔrɔ, farikolo yɔrɔ tɔw bɛɛ le bɛ tɔrɔrɔ ni a ye fana. Ni farikolo yɔrɔ dɔ ka bonya sɔrɔ, farikolo yɔrɔ tɔw bɛɛ le bɛ jagari ni a ye. ²⁷ Aw ye Kirisita* farikolo le ye, aw bɛɛ kelen kelen ye a farikolo yɔrɔ dɔ le ye.

²⁸ O le kosɔn Ala ka mɔgɔ dɔw sigi lanabagaw ta jɛnkuru* kunna, k'a fɔlɔ kɛ ciradenw* ye, a flanan ye ciraw ye, a sabanan ye karamɔgɔw ye; o kɔ, a ka se di dɔw ma ka kabakow kɛ, ka banabagatɔw keneyari se di dɔw ma, ka se di dɔw ma ka mɔgɔw demɛ, ka dɔw kɛ jamɔgɔw ye, ka se di dɔw ma ka kan werew fɔ. ²⁹ Yala bɛɛ le kera ciradenw ye wa? Bɛɛ le kera ciraw ye wa? Bɛɛ le kera karamɔgɔw ye wa? Bɛɛ le bɛ kabakow kera wa? ³⁰ Banabagatɔw keneyari se dira bɛɛ le ma wa? Bɛɛ le bɛ kan werew fɔra wa? Bɛɛ le bɛ se ka kan werew kɔrɔ fɔ wa? ³¹ Ayiwa, Ala bɛ ninyɔrɔ minw di an ma a ta nɛɛma ra, o minw nafa ka bon kosebɛ, aw ye kɛ o le fɛ.

Nka ne bɛna a pinicogo bɛɛ ra pumanman yira aw ra sisan.

Kanuya

(Matiyu 22.36–40; Rɔmukaw 13.8–10; Yuhana 3.16–19; Yuhana fɔlɔ 4.7–21)

13 ¹ Ayiwa, hali ni ne bɛ se ka adamadenw ta kanw bɛɛ fɔ, ka melekew fana ta kanw fɔ, ni kanuya tɛ ne jusu ra, ne ta kuma ye mankan gbansan le ye, i ko siranɛgɛ gbasitɔ mankan, walama i ko siranɛgetegere mankan. ² Hali ni Ala bɛ kuma don ne da ra ka mɔgɔw waaju, ni a bɛ gundokow bɛɛ yira ne ra, ani lɔnniya bɛɛ, hali ni lanaya bɛ ne fɛ fɔ ne bɛ se ka kuruw bɔ o nɔ ra, ni kanuya tɛ ne jusu ra, ne tɛ foyi ye. ³ Hali ni ne ka ne borofenw bɛɛ tarantaran fagantanw na ka o baro, ka ne farikolo yɛrɛ di k'a jɛni Ala ko kosɔn, ni kanuya tɛ ne jusu ra, o si tɛ foyi na ne ye.

⁴ Kanuya bɛ mupɔ, a bɛ kopuman kɛ, a tɛ pangboya kɛ, a tɛ waso, a tɛ a yɛrɛ bonya, ⁵ a tɛ maroyako kɛ, a tɛ a yɛrɛ dɔrɔn ta nafa jini, a tɛ dimi joona, a tɛ kojugu miiri ni mɔgɔ ye, ⁶ a tɛ jagari terenbariya ra; a bɛ jagari can le kan, ⁷ a bɛ yafa tuma bɛɛ, lanaya b'a fɛ tuma bɛɛ, jigiya b'a fɛ tuma bɛɛ, a bɛ ko sɔnmɛna tuma bɛɛ.

⁸ Kanuya tɛ ban fiyewu. Ala bɛ kuma don minw da ra ka mɔgɔw waaju, o bɛna ban; kan werew fɔri bɛna ban, an ta lɔnniya fana bɛna ban. ⁹ Sabu an ka dɔɔnin dɔrɔn le lɔn; Ala bɛ kuma min don an da ra ka mɔgɔw waaju, dan bɛ o ra fana. ¹⁰ Nka min dafara, ni o nana lon min na, an ta lɔnniya min ma dafa, o bɛna dabla.

¹¹ Wagati min ne tun ye denmisen ye, ne tun bɛ kuma i ko denmisen, ne tun bɛ miiri i ko denmisen, ne tun bɛ kow jate mina i ko denmisen. Nka kabini ne kɔrɔyara, ne ka denmisenya ko bɛɛ dabla. ¹² O cogo ra, bi an bɛ fɛnw yera i n'a fɔ an b'a flɛra dugalen le ra, a ma gbeya. Nka lon dɔ an bɛna a ye pada ni pada. Bi kɔni, dan bɛ ne ta lɔnniya ra; nka lon dɔ ne bɛna fɛn bɛɛ lɔn ka na i n'a fɔ Ala ka ne yɛrɛ lɔn cogo min na.

¹³ Ayiwa, sisan, nin fɛn saba le bɛ to o nɔ ra: lanaya, ani jigi, ani kanuya. Nka a bɛɛ ra belebeleba ye kanuya le ye.

Kan werew fɔri ani waajuri

14 ¹ O kosɔn ne balemaw, aw ye jija ka kanuya le jini. Nin Saninman* bɛ ninyɔrɔ minw di an ma, aw ye kɛ olugu fana fɛ; nka ka kuma sɔrɔ Ala fɛ ka mɔgɔw waaju, aw ye kɛ o le fɛ kosebɛ. ² Sabu mɔgɔ min bɛ kan werɛ fɔ, o tigi tɛ kuma mɔgɔw fɛ, nka a bɛ kuma Ala le fɛ. Mɔgɔ si tɛ a ta kuma faamu, sabu a bɛ gundow le fɔ Nin Saninman baraka ra. ³ K'a sɔrɔ Ala bɛ kuma don mɔgɔ min da ra ka mɔgɔw waaju, ale bɛ kuma mɔgɔw fɛ, ka o baraka bonya lanaya ra, ka o ja gbeleya, ka o jusu saaro. ⁴ Min bɛ kan werew fɔ, o tigi

be a yere le baraka bonya; k'a sɔɔ Ala be kuma don mɔɔ min da ra ka mɔɔw waaju, o be lanabagaw ta jenkuru bee le baraka bonya.

⁵ Ne b'a fe aw bee ye kan werew fɔ; nka ni Ala be kuma don aw bee da ra ka mɔɔw waaju, o ka di ne ye ka teme kan werew fɔri kan. Ka mɔɔw waaju, nafa be o ra ka teme kan werew fɔri kan, fɔ ni a fɔbaga k'a kɔɔ fɔ janko lanabagaw bee ye nafa sɔɔ a ra. ⁶ Ayiwa, ne balemaw, sisan ni ne tagara aw fe ka taga ke kuma ye kan werew ra, aw bena mun nafa le sɔɔ o ra, ni ne ta kuma ma ke kuma gbenin ye ka Ala ta kow yira aw ra, ka lonniya di aw ma, ka aw waaju, walama ka aw karan?

⁷ Hali nin te fen minw na, k'a sɔɔ o be mankan bɔ, i n'a fɔ filen, walama gɔni, ni o fenw te kan gbenin bɔra, o tuma jɔn le bena a lon ko nin dɔnkiri le be fɔra filen na, walama gɔni na? ⁸ Buru min be fiye ka kerekedenw wele, ni o te kan panaman bɔra, o tuma jɔn le bena a yere laben kera kama? ⁹ Ayiwa, ni aw fana ta kumafɔta ma ke kuma gbenin ye, aw be min fɔra, jɔn le bena o faamu? A be i n'a fɔ aw be kumana gbansan le. ¹⁰ Kan suguya caman be fɔ dunuɔna kɔɔ, o bee n'a ta, a bee be faamu. ¹¹ Nka kan min be fɔra, ni ne te o men, o tuma o kan fɔbaga be ke ne fe i ko siya werew mɔɔ; ne fana be ke ale fe i ko siya werew mɔɔ.

¹² Ayiwa, i n'a fɔ aw be Nin Saninman ta kow nɔ fe, o tuma fen minw be se ka lanabagaw baraka bonya, aw ye o le pini caman.

¹³ Ayiwa, min be kan werew fɔ, o tigi ye Ala daari janko a ye se ka o kanw kɔɔ fɔ. ¹⁴ Sabu ni ne be Ala daari kan werew ra, ne kɔni b'a lon ko ne be Ala daarira ni ne jusukun ye, nka ne be min fɔra, ne yere te o faamu. ¹⁵ O tuma ne ka kan ka mun ke? Ne be se ka Ala daari kan werew ra Nin Saninman baraka ra, nka mɔɔw be kan min faamu, ne be se ka a daari o ra fana. Ne be se ka Alatandodɔnkiriw la kan werew ra, nka mɔɔw be kan min faamu, ne be se ka a la o ra fana. ¹⁶ Ni o te, ni i be baraka la Ala ye kan werew le ra, mɔɔw tɔ minw be jama ra, olugu bena a fɔ cogo di ko «amina», i ta barakalari ra, ni ele ka min fɔ, o ma o faamu?

¹⁷ Ele kɔni ta barakalari pana kosebe; nka olugu ma nafa sɔɔ a ra.

¹⁸ Ne be Ala fo, sabu ne be kan werew fɔ ka teme aw bee kan. ¹⁹ Nka lanabagaw ta jenkuru ce ma, ne ye kumakan looru dɔɔn fɔ, mɔɔw be se ka min faamu, janko ka mɔɔw karan, ne fe o ka fisa hali kumakan waga tan ye kan werew ra, mɔɔw te min faamu.

²⁰ Ne balemaw, aw kana ke denmisenw ye hakiri tan fan fe. Ni kojugu lo, aw ye ke i ko denfitiniw; nka hakiri ta fan fe, aw ye mɔɔkɔɔɔbaw ye. ²¹ A sebera sariya ra ko:

«Mɔɔw minw be kan werew fɔ, ne bena olugu le ta;
ne bena siya werew mɔɔw le ta ka kuma nin mɔɔw fe,
o bee n'a ta, o tena ne lamen^q.»

²² O kosɔn kan werew fɔri te tagamasiyen ye lanabagaw fe; tagamasiyen lo lanabariw le fe. Nka ka kuma sɔɔ Ala fe ka mɔɔw waaju, o te tagamasiyen ye lanabariw fe; tagamasiyen lo lanabagaw le fe.

²³ Ayiwa, ni aw lanabagaw ta jenkuru bee ka lajen, ni aw bee ka ke kuma ye kan werew ra, ni mɔɔw gbansan dɔw, walama lanabari dɔw nana don aw ce ra, ka o ye, o tena a fɔ ko aw ye fatɔw le ye wa? ²⁴ K'a sɔɔ ni Ala ka kuma don aw bee da ra ka mɔɔw waaju, ni lanabari dɔ, walama mɔɔw gbansan dɔ nana don aw ce ra, aw bee ta kuma bena a ta miiriya yelema, k'a to a ye lo a ta jurumun na. ²⁵ Miiriya dogonin minw be a jusukun na, o bena bɔ kene kan; a bena a kinbiri gban ka a ja biri dugu ma ka Ala bato, k'a fɔ a yere da ra ko can ra, Ala be aw fe.

Fen bee ye ke cogo bennin na

²⁶ Ayiwa, ne balemaw, aw ka kan ka mun le ke? Ni aw ka jɔɔn lajen, ni Alabatodɔnkiri be dɔ fe, o ye o la; ni kuma be dɔ fe ka tɔw karan, o ye o fɔ; ni Ala ka fen dɔ yira dɔ ra, o fana ye o fɔ; ni Ala ka kan werew yira dɔ ra, o ye o fɔ; ni dɔ be se ka o kan kɔɔ fɔ fana, o ye o fɔ. Nka a bee ye ke, janko ka lanabagaw baraka bonya. ²⁷ Minw be kuma kan werew ra, o kana teme mɔɔw fla walama saba kan. O fana ye kuma kelen kelen, ani mɔɔw ye sɔɔ fana ka a kɔɔ fɔ. ²⁸ Ni mɔɔw te yi min b'a kɔɔ fɔ, o tuma kan werew fɔbagaw ye je lanabagaw ce ra. O y'a fɔ a yere kɔɔ, o ni Ala ce.

²⁹ Ala be kuma don minw da ra ka mɔɔw waaju, olugu ra mɔɔw fla walama saba ye kuma. Tɔw y'a lamem, ka a segesege. ³⁰ Nka ni Ala ka ko werew yira mɔɔw werew ra, min kɔna ka kuma ta, o ka kan ka je. ³¹ Ni Ala ka kuma don aw bee da ra ka mɔɔw waaju, aw bee be se ka kuma ka jɔɔn sɔn, janko ka bee karan, ka bee ja gbeleya. ³² Ala ta kuma waajurikebagaw ka kan ka se ka o yere mina kuma ta fan fe. ³³ Sabu Ala te kopagaminin fe, fɔ hera.

Ayiwa, i n'a fɔ a be ke Ala ta mɔɔw saninmanw ta jenkuru tɔw bee ra cogo min na, ³⁴ musow ka kan ka je lanabagaw ta jenkuruw* ra, sabu a daganin te ko o ye kuma ta o yɔɔw ra. O ka kan ka o yere majigi, i n'a fɔ sariya b'a fɔ cogo min na fana. ³⁵ Ni min b'a fe ka ko dɔ faamu, o ye a ce jininka so kɔɔ. Sabu musow ye kuma lanabagaw ta jenkuru* ra, o ye ko benbari le ye!

³⁶ O tuma aw b'a miiri ko Ala ta Kuma sindira aw le fe yi wa? Walama ko a sera aw dɔɔn le ma wa?

^q14.21 Nin kuma fɔra Ezayi 28.11–12.

³⁷Ni dɔ b'a miiri ko Ala ka kuma don ale da ra ka mɔgɔw waaju, walama ko Nin Saninman* ka sebgaya dɔ di a ma, o tigi ka kan k'a lɔn ko ne be min fɔra, ko o ye Matigi ta cifɔnin le ye. ³⁸Ni min fana ma nin kow lɔn, i b'a sɔrɔ ko Ala ma ale fana lɔn.

³⁹Ayiwa, ne balemaw, ka kuma sɔrɔ Ala fe ka mɔgɔw waaju, aw ye ke o le fe kosebe; aw kana mɔgɔ bari ka kan werew fɔ fana. ⁴⁰Nka a ye ke cogo bennin na, fen bee ye ke ka kapa ni a kecogo ye.

Yesu Kirisita kunuko

15¹ Ayiwa, ne balemaw, ne ka Kibaro Diman* min lase aw ma, aw sɔnna o ma ka jija ka to o kan; ayiwa, aw y'a to ne ye aw hakiri jigi o ra tuun. ²Aw kisira o le sababu ra, ni aw kɔni ka a sira tagama i n'a fɔ ne ka aw karan a ra cogo min na; ni o te, aw ta lanaya kera gbansan le ye.

³Ne karanna min na, ne kɔnna ka aw karan o le ra, ko Kirisita* sara an ta jurumunw kosɔn, i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na; ⁴a su donna, a saya tere sabanan a kununa, i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na. ⁵A kununin kɔ a ka a yere yira Piyeri ra; o kɔ, a ka a yere yira ciraden* tan ni fla ra. ⁶O kɔ, a ka a yere yira balema lanabaga minw na yɔrɔnin kelen na, o ka ca ni mɔgɔ keme looru ye. Olugu caman belen be si ra bi, nka dɔw sara. ⁷O kɔ, a ka a yere yira Yakuba ra, ka a yere yira ciraden tɔw bee ra.

⁸O bee le kɔ, a ka a yere yira ne Pɔli fana ra, ne min kera i ko den kɔgɔbari. ⁹Sabu ne le ye ciradenw bee ra fitini ye. Ne yere man kan ka wele ko ciraden, sabu ne ka Ala ta jenkuru mɔgɔw tɔrɔ kosebe. ¹⁰Nka ne ye min ye bi, Ala ta nɛema le baraka ra ne sera ka ke o ye. Ala ka o nɛema min ke ne ye, o ma ke gbansan ye fiyewu! Sabu ne ka baara ke ka teme tɔw bee kan. Nka ne yere baraka le ma o ke; Ala ta nɛema min be ne kan, o baraka lo! ¹¹O kosɔn ni a kera ne le ye o, ni a kera ciraden tɔw le ye o, an bee be nin waajuri kelen le kera; aw fana lara o le ra.

Lanabagaw kunuko

¹²Ayiwa, ni anw be waajuri kera k'a fɔ ko Kirisita* kununa ka bɔ saya ra, mun kosɔn aw dɔw b'a fɔra ko suw tena kunu? ¹³Ni can lo ko suw tena kunu, o tuma Kirisita fana ma kunu le ke! ¹⁴Ni a fana kera ko Kirisita ma kunu, o tuma an ta waajuri ye gbansan le ye, aw ta lanaya fana ye gbansan le ye. ¹⁵Ka fara o kan, ni suw tena kunu, a be i n'a fɔ an kera seerejuguw le ye Ala ta fan fe; sabu an ka seereya ke ni Ala tɔgɔ ye, ko a ka Kirisita kunu, k'a sɔrɔ a m'a kunu. ¹⁶Sabu ni mɔgɔ tena kunu lahara, o tuma Kirisita fana ma kunu. ¹⁷Ni Kirisita fana ma kunu, o tuma aw ta lanaya ye gbansan le ye, aw ta jurumun fana be aw ra hali bi. ¹⁸Lanabaga minw sara, olugu si te kisi fana. ¹⁹Ni an jigi be Kirisita kan dunuɔra ra yan dɔrɔn le, o tuma anw le ye mɔgɔw bee ra janibagatɔw ye.

²⁰Nka, can ra, Kirisita kununa ka bɔ saya ra. Minw sara, Ala ka a kunu k'a ke olugu ra mɔgɔ fɔlɔ ye, k'a yira ko olugu fana bena kunu. ²¹Sabu saya donna dunuɔra ra mɔgɔ kelen le sababu ra, suw kununi fana nana mɔgɔ kelen le sababu ra. ²²Mɔgɔ bee be sa, sabu o bɔra Adama ra; o cogo ra fana bee bena janamanya kokura Kirisita sababu ra. ²³Nka bee ta bena ke a ta wagati le ra. Kirisita kera fɔlɔ ye; o kɔ, minw kera a ta mɔgɔw ye, a nawagati ra, olugu fana bena kunu. ²⁴O kɔ, a laban be se. O wagati ra Kirisita bena kuntigiyaw bee cen, ani sebgayaw bee, ani fangatigiyaw bee; o kɔ a be Masaya* lasekɔ Fa Ala ma. ²⁵Sabu jagboya lo ko Kirisita ye sigi masaya ra, fɔ Ala ye a juguw bee majigi ka o bla a sen jukɔrɔ. ²⁶A bena jugu laban min halaki, o ye saya ye. ²⁷Sabu a sebera ko: «Ala ka fen bee bla a sen jukɔrɔ^f.» Nka ni a fɔra ko a ka fen bee bla a ta fanga kɔrɔ, o b'a yira ko Ala min ka fen bee bla a ta fanga kɔrɔ, ko ale Ala yere ko te. ²⁸Ni fen bee nana ke Yesu ta fanga kɔrɔ wagati min na, Ala min ka fen bee bla a ta fanga kɔrɔ, Dence* fana bena a yere bla ale Ala ta fanga kɔrɔ. O tuma, Ala kelen le bena ke fen bee kunna, ka ke mɔgɔw bee kunna.

²⁹Ayiwa, ni suw tena kunu, o tuma minw be o yere batize suw ye, olugu bena a ke di? Ni suw tena kunu fiyewu, mun kosɔn o be o yere batize suw ye? ³⁰Ayiwa, anw yere do? Ni suw tena kunu, mun kosɔn wagati bee an be an yere nin bla farati ra? ³¹Lon bee ne le be ne yere dira saya ma. Can lo, ne balemaw, ne be o fɔ aw ye, sabu an Matigi Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra, aw le ye ne ta bonya kun ye. ³²Ne ka siyen min ta Efesi, k'a ke i ko ne ni waraw le be ɔgɔn na, ni ne ka o ke adamadenw dɔrɔn le kosɔn, o tuma ne be mun nafa le sɔrɔ o ra? Ayiwa, ni suw tena kunu, o tuma

«an ye domuni ke, ka min,
sabu sini an bena sa^s.»

³³Aw kana aw yere lafiri de! «Tagamaɔgɔnjugu be mɔgɔ bla sirajugu kan^t.»

³⁴Aw ye hakiri sɔrɔ, ka jurumun dabra. O le bennin be! Sabu dɔw be aw ce ra, olugu ma Ala lɔn. Ne be o fɔra janko aw y'a lɔn ko o ye aw yere ta maroyako le ye.

^f15.27 Nin kuma fɔra Zaburu 8.7; 110.1.

^s15.32 Nin kuma fɔra Ezayi 22.13.

^t15.33 Pɔli ka lɔnnikebaga dɔ ta kuma le fɔ yan, min tɔgɔ tun ye Menandiri.

Lanabagaw ta farikolokura

³⁵ Dɔ bena a fɔ ko: «O tuma suw bena kunu cogo di? Farikolo suguya juman le bena ke o ra?» ³⁶ Naloman fle de! Ni i ka siman dan dugukolo ra, ni a ma sa, a te se ka falen. ³⁷ I be simankise gbansan le dan, ɲɔ, walama siman were kise; i te a yiri yere kuturu bee le ta k'a don dugukolo ra. ³⁸ Nka Ala be o simankise falen k'a ke a yere sagonan yiri ye. Ala be simankise bee ke a ta yirisun ɲɔgɔnna le ye.

³⁹ O cogo ra, danfenw fana suguya ka ca; o si te kelen ye. Adamaden farisogo be a danna, beganw ta be a danna, kɔnɔw ta be a danna, jɛgɛw ta be a danna. ⁴⁰ Sanfenw fana ta be a danna; dugukolokanfenw fana farisogo be a danna. Nka sanfenw nɔɔɔ ni dugukolokanfenw nɔɔɔ te kelen ye. ⁴¹ Tere nɔɔɔ be a danna, karo nɔɔɔ be a danna, lolow nɔɔɔ be a danna fana. Hali lolo dɔ nɔɔɔ ni lolo dɔ were nɔɔɔ te kelen ye.

⁴² Ayiwa, suw kunucogo be ten fana. Ni su donna dugukolo ra, a be i n'a fɔ simankise, a be tori. Nka a toribari le be kunu. ⁴³ A cennin be don dugukolo ra, nka a nɔɔɔman be kunu. A barakantan be don dugukolo ra, nka a be kunu ni barakaba ye. ⁴⁴ Farikolo gbansan le be don, nka a panaman be kunu ni nin ye. Adamaden farikolo be yi, Nin Saninman* be farikolokura min di, o fana be yi. ⁴⁵ O kosɔn a sebera Kitabu kɔnɔ, ko: «Mɔgɔ fɔlɔ^u, min ye Adama ye, Ala ka nin don o ra k'a ke mɔgɔ panaman ye.» Nka Adama laban^v, o kera Nin* ye, Nin min be mɔgɔw panamanya. ⁴⁶ Nin Saninman* be farikolokura min di, o ma ke fɔlɔ ye. Adamaden ta farikolo gbansan le kera fɔlɔ ye; Nin Saninman be farikolokura min di, o ka sɔɔ ka na kɔ fe. ⁴⁷ Adama, min kera mɔgɔ fɔlɔ ye, ale bɔra dugukolo bɔgɔ ra; ale kera dugukolo ta fen le ye. Nka tɔ kelen, Kirisita, ale bɔra sankolo ra. ⁴⁸ Min bɔra dugukolo bɔgɔ ra, ale be cogo min na, minw bee sɔɔra ale ra, olugu fana be o cogo le ra. Min bɔra sankolo ra, ale be cogo min na, minw bee kera ale ta ye, olugu fana be o cogo le ra. ⁴⁹ Min bɔra dugukolo bɔgɔ ra, an bɔra o fe cogo min na, min bɔra sankolo ra, an bena bɔ o fe fana ten le.

⁵⁰ Ne balemaw, ne be min fɔra, o kɔɔ ye ko farisogo min be an na, an te se ka don Ala ta Masaya ra ni o farisogo ye. An farisogo torita te se ka don Ala ta Masaya banbari ra.

⁵¹ Ne be gundo dɔ fɔ aw ye: An bee le tena sa, nka an bee bena yeɛma ⁵² yɔɔnɔn kelen, ɲakɔmiko kelen, burulaban fiyetuma ra. Buru bena fiye, suw bena kunu ni farikolokura ye, farikolo min te tori; anw tɔw, anw bena yeɛma ka ke farikolokura ye. ⁵³ Sabu farikolo torita min be an na, jagboya lo ko o ye yeɛma k'a ke farikolokura ye, farikolo toribari; jagboya lo fana ko an farikolokɔɔ ye yeɛma k'a ke farikolokura ye, farikolo min te sa. ⁵⁴ Ayiwa, ni an farikolo torita yeɛmana k'a ke farikolokura ye, farikolo toribari, ni an farikolokɔɔ yeɛmana k'a ke farikolokura ye, farikolo min te sa, o tuma, min sebera Kitabu kɔnɔ, o be ke can ye, ko:

«Se sɔɔra saya kan, saya tununa pewu!

⁵⁵ E, saya, i ta se be min tuun?

E, saya, i ta fagaribiɛ be min tuun^w?»

⁵⁶ Saya ta fagaribiɛ ye jurumun le ye; jurumun ta fanga be bɔ sariya le ra. ⁵⁷ Nka an ye baraka la Ala ye, sabu ale le be se di an ma, an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

⁵⁸ O kosɔn, ne balema kanuninw, aw ye baraka don aw yere ra, foyi kana aw lasegi kɔ; aw ye taga ɲa Matigi ta baara ra wagati bee, sabu aw k'a lɔn ko aw be baara min kera Matigi ye, o tena ke gbansan ye.

Wari min lajenna Zeruzalemu lanabagaw ye

(Rɔmukaw 15.25–27)

16 ¹ Ayiwa, ne balemaw, aw bena wari min lajen k'a ci ka taga Ala ta mɔgɔ saninmanw demɛ Zeruzalemu, aw fana ye jija ka o ko ke i n'a fɔ ne k'a fɔ Galasi lanabagaw ye cogo min na. ² Lɔgɔkun o lɔgɔkun, a tere fɔlɔ^x, ni bee kelen kelen se ka ke min ye, o tigi ye o bɔ ka o bla danna ka kaɲa ni a ta sɔɔta ye, janko ni ne nana se yi, aw kana a fɔ ko aw be wari lajen o wagati le ra. ³ Ayiwa, ni ne nana se yi, aw yere bena mɔgɔ minw panawoloma, ne bena seɛbe dɔ don olugu boro ka o ci ka taga Zeruzalemu ni wari ye. ⁴ Ni a kera ko a be ne yere tagakun bɔ, o mɔgɔw bena fara ne kan ka taga.

Pɔli be kuma a ta tagama ko ra

⁵ Ne bena temɛ Masedoni jamana fe ka sɔɔ ka se aw fe yi, sabu ne b'a fe ka temɛ Masedoni jamana le fe. ⁶ A be se ka ke ko ne bena wagati dɔɔnɔn ke ni aw ye, walama ne yere bena nenewagati bee ke yi; o ra aw bena ne demɛ ka ne lase ne ta tagayɔɔw ra. ⁷ Sabu ne t'a fe ka taga ne ɲa la aw kan dɔɔn ka temɛ; ne b'a fe ka wagati dɔ ke ni aw ye, ni Matigi sɔnna.

⁸ Nka o bee n'a ta, ne bena to Efesi fɔ ka taga Pantekɔti panagbe* wagati se. ⁹ Sabu sigiya t'a ra, Ala ka sira dayele ne ye baaraba dɔ kama; ne kerebagaw fana ka ca.

^u15.45 Mɔgɔ fɔlɔ: o ta ko fɔra Damina 2.7.

^v15.45 Adama laban: O ye Yesu Kirisita ye.

^w15.55 Nin kuma fɔra Ezayi 25.8; Oze 13.14.

^x16.2 Lɔgɔkun tere fɔlɔ, o ye liyatilon ye (Kewalew 20.7).

¹⁰Ni Timote ka se yi, aw y'a minako ɲa janko a kana degu aw ce ra, sabu a fana be Matigi ta baara le kera i n'a fɔ ne. ¹¹Mɔgɔ kana a dɔgɔya de! Aw y'a demɛ ka a lase ne ma yan hera ra; ne ni balema tɔw beɛ le be a makɔnɔna yan.

¹²An balemace Apolɔsi kɔni, ne ka ale daari kosebe ko a ye taga ni balemaw ye aw fe yi, nka a ma ke ale yere sago ye ka taga yi sisan. Ni a nana wagati were sɔrɔ, a bena taga.

Fori laban

¹³Aw ye aw janto aw yere ra, ka aw yere kɔrɔsi, ka jija ka to lanaya ra. Aw ye aw ja gbeleya, ka baraka don aw yere ra. ¹⁴Aw be fen o fen ke, aw ye o beɛ ke ni kanuya ye.

¹⁵Aw k'a lɔn ko Sitefanasi ni a ta somɔgɔw le kera Akayi jamana lanabaga fɔlɔw ye. O fana ka baara ke ni o jusu beɛ ye ka Ala ta mɔgɔ saninmanw demɛ. Ne balemaw, ne b'a jini aw fe tuun ¹⁶ko aw ye o mɔgɔ ɲɔgɔnw kan mina, ani mɔgɔ minw beɛ be o baara ɲɔgɔn ke Ala ye.

¹⁷Ayiwa, Sitefanasi ni Fɔritunatusi ni Akayikusi, olugu be ni ne ye yan minke, o diyara ne ye kosebe. O be ne kɔrɔ yan aw nɔ ra. ¹⁸O ka ne jusu suma, ka aw fana jusu suma. Aw ka kan ka o mɔgɔ ɲɔgɔnw waleɲumanlɔn.

¹⁹Azi jamana lanabagaw be aw fo. Akila ni Pirisili ni lanabaga minw be lajen o ta so, olugu beɛ be aw fo kosebe Matigi ta jɛnɲɔgɔnya ra. ²⁰Balemaw beɛ be aw fo. Aw ye ɲɔgɔn fo ni kanuyafori saninman ye.

²¹Ne Pɔli, ne yere be aw fo. Ne yere ta seberinɔ le ye nin fori ye.

²²Ni mɔgɔ min te Matigi kanu, Ala ye o tigi danga. «Maranata.» An Matigi ye na!

²³Matigi Yesu ta neema ye ke aw fe.

²⁴Ne be aw beɛ kanu Yesu Kirisita ta jɛnɲɔgɔnya ra!